

Sygn. akt I ACa 395/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Józef Wąsik
Sędziowie:	SSA Paweł Rygiel (spr.) SSA Teresa Rak
Protokolant:	st. sekr. sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2020 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa J. M.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 13 grudnia 2018 r. sygn. akt I C 225/16

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 2.700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Teresa Rak SSA Józef Wąsik SSA Paweł Rygiel

sygn. akt I ACa 395/19

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 lutego 2020 r.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powódki J. M. kwotę 88 000 zł z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia 9 czerwca 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r., a od dnia 1.01.2016 r. do dnia zapłaty w wysokości ustawowej za opóźnienie, a to tytułem zadośćuczynienia za śmierć męża. Sąd zasądził nadto od strony pozwanej na rzecz powódki koszty procesu.

Sąd I instancji ustalił, że na skutek wypadku komunikacyjnego, który miał miejsce w dniu 20 października 2002 r., wywołanego przez kierującego pojazdem m-ki T. (...), ubezpieczonego od odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej, śmierć poniósł mąż powódki D. M.. Sprawca wypadku został za to skazany prawomocnym wyrokiem karnym.

Dalej, Sąd poczynił szczegółowe ustalenia dotyczące sytuacji życiowej powódki, jej relacji rodzinnych ze zmarłym mężem oraz jej przeżyć związanych ze śmiercią męża. Odnotował także okoliczności dotyczące dochodzonych od ubezpieczyciela roszczeń przez nią i jej dzieci. Wskazał także, że pismem z dnia 8 maja 2015 r. J. M. zgłosiła stronie pozwanej nową szkodę i wniosła o zapłatę na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. kwoty 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za ból i cierpienie po tragicznej śmierci męża, w terminie 30 dni od daty wystosowania roszczenia. Decyzją z dnia 9 czerwca 2015 r. pozwany ubezpieczyciel przyznał powódce zadośćuczynienie w kwocie 12 000 zł.

W tym stanie rzeczy, odwołując się do treści art. 446 § 4 k.c. i art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c., Sąd Okręgowy uznał zgłoszone roszczenie za uzasadnione w całości. Ocenił, że zasadne jest ustalenie sumy należnego powódce zadośćuczynienia za krzywdę wynikającą ze śmierci męża na kwotę 100.000 zł., a skoro pozwany wypłacił już powódce kwotę 12.000 zł, to zasadne jest zasądzenie dalszej kwoty 88.000 zł.

Sąd wskazał także, iż zasadne jest zasądzenie w/w kwoty z odsetkami od dnia po upływie 30-dnmiowego terminu od wezwania do zapłaty. Zgodnie bowiem z art. 817 § 1 k.c. ubezpieczyciel obowiązany jest spełnić świadczenie w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku. Przedmiotowy termin 30-sto dniowy upłynął w dniu 8 czerwca 2015 r., zatem roszczenie powódki o zapłatę było wymagalne od dnia 9 czerwca 2015 r. i w tej dacie została przez ubezpieczyciela wydana decyzja o wypłacie kwoty 12 000 zł, a odmowie wypłaty kwoty 88 000 zł. W związku z tym, na podstawie art. 481 w zw. z art. 455 k.c., Sąd zasądził kwotę zadośćuczynienia z odsetkami od w/w daty.

Od powyższego orzeczenia, w części dotyczącej zasądzonych odsetek, apelację wniosła strona pozwana, zarzucając naruszenie prawa materialnego tj. art. 481 § 1 k.c. poprzez przyjęcie jako daty początkowej naliczenia odsetek dzień 9 czerwca 2015 r., podczas gdy odsetki te winny być naliczone od dnia wyrokowania, a to z uwagi na fakt, iż Sąd określił odpowiednią kwotę zadośćuczynienia biorąc pod uwagę stan z chwili zamknięcia rozprawy, w tym w oparciu o okoliczności wynikające z przeprowadzonych dowodów. Pozwany ubezpieczyciel wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie należnego powódce świadczenia z odsetkami od dnia 13 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty i oddalenie powództwa w pozostałym zakresie. Wniósł także o rozliczenie kosztów procesu.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja strony pozwanej jest bezzasadna.

Ustalenia dokonane w pierwszej instancji są prawidłowe i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne.

Apelacją objęte jest jedynie rozstrzygnięcie w zakresie początkowej daty świadczenia odsetkowego. Sąd odwoławczy w pełni podziela przyjętą przez Sąd Okręgowy argumentację prawną, uzasadniającą zasądzenie odsetek od daty upływu 30-tygodniowego terminu od zgłoszenia pozwanemu ubezpieczycielowi szkody.

Roszczenie z tytułu zadośćuczynienia jest świadczeniem pieniężnym nieterminowym, a zatem jego wymagalność – co do zasady – związana jest z wezwaniem zobowiązanego do zapłaty. Tym niemniej zwrócić należy uwagę na to, że z uwagi na specyfikę przedmiotowego świadczenia, możliwe jest przyjęcie innej daty początkowej świadczenia odsetkowego. Jest zasadą, że naprawieniu podlega tylko szkoda majątkowa, a wyjątkiem od niej jest przyznanie zadośćuczynienia w wypadkach wskazanych w ustawie. W tych przypadkach ustawa przewiduje, że poszkodowanemu sąd może przyznać „odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia”. Ma ono charakter fakultatywny – jego przyznanie nie jest obligatoryjne i zależy od uznania i oceny sądu w konkretnych okolicznościach sprawy. Fakultatywność

zadośćuczynienia nie oznacza dowolności, jak też nie wpływa na przyjęcie, że zobowiązanie do jego zapłaty nie ma charakteru bezterminowego, a o wymagalności tego roszczenia nie decyduje wierzyciel poprzez wezwanie dłużnika do zapłaty. Oznacza jedynie tyle, że – z uwagi na specyfikę tego świadczenia – nie przysługuje ono w sposób automatyczny w razie istnienia krzywdy. O tym, czy zadośćuczynienie przysługuje nie jest więc wystarczające ustalenie bezprawności naruszenia, lecz konieczne jest także ustalenie okoliczności faktycznych sprawy, od istnienia których zależy przyznanie zadośćuczynienia jak i jego wysokość. Określenie jego wysokości musi być dokonane z uwzględnieniem wszystkich okoliczności mających wpływ na rozmiar doznanej krzywdy, a z woli ustawodawcy sąd orzekający ma swobodę w ustaleniu wysokości zadośćuczynienia. Ocena musi być więc dokonana z odwołaniem się do całokształtu okoliczności faktycznych, co pozwala uwzględnić indywidualne właściwości i subiektywne odczucia osoby pokrzywdzonej. To m.in. powoduje, że zadośćuczynienie – co do zasady – ma charakter jednorazowy.

To jednocześnie powoduje, że o dacie początkowej świadczenia odsetkowego przy zasądzeniu zadośćuczynienia decyduje, na jaką datę ukształtował się stan faktyczny będący podstawą oceny wysokości przedmiotowego świadczenia. O ile stan taki został ukształtowany w dacie wezwania do zapłaty, a co za tym idzie - wysokość zadośćuczynienia jest oceniana z odwołaniem się do tych okoliczności faktycznych, to odsetki należą się od daty wezwania do zapłaty. O ile jednak podstawą oceny są także okoliczności faktyczne, które miały miejsce pomiędzy datą wezwania do zapłaty a datą wyrokowania, to odsetki należą się do daty ustalenia wysokości zadośćuczynienia przez Sąd.

W niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości, iż wszelkie okoliczności faktyczne mające znaczenie dla powstania i oceny wysokości należnego powódce zadośćuczynienia istniały już w dacie zgłoszenia stronie pozwanej szkody. To, że w niniejszej sprawie zachodziła potrzeba dowodowej weryfikacji ich istnienia wynikało wyłącznie z postawy procesowej pozwanego ubezpieczyciela, a nie faktu braku ujawnienia tych okoliczności. Ubezpieczyciel posiadał odpowiednie instrumenty, aby dokonać odpowiedniej weryfikacji podstaw ustalenia sumy zadośćuczynienia. Nadto to z tych względów w stosunku do ubezpieczyciela istnieją szczególne unormowania, przewidujące wstrzymanie wymagalności kierowanego przez nich roszczenia o 30 dni od daty zgłoszenia szkody, a w przypadkach uzasadnionych – do daty zakończenia postępowania likwidacyjnego (art. 817 § 1 k.c.). W istocie zatem w dacie odmowy wypłaty powódce dalszych kwot wszystkie istotne dla ustalenia wysokości zadośćuczynienia okoliczności winny być pozwanemu znane. Co znamienne także, winien mu być znany fakt, iż w dacie odmowy przyznania powódce należnej sumy wysokość przyznawanych zadośćuczynień w innych, podobnych sprawach ustalana była na znacznie wyższym poziomie niż przyznana powódce kwota 12.000 zł. Zważyć zatem należy, że także w 2015 r. kwota 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć męża nie mogła być uznana za rażąco wygórowaną.

Biorąc to pod uwagę Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za jego wynik (art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.).

SSA Teresa Rak SSA Józef Wąsik SSA Paweł Rygiel